

POROČILO O IZVAJANJU

PROGRAMA UPRAVLJANJA OBMOČIJ NATURA 2000 (2015 do 2020)

v obdobju od 2015 do 2017

Oktober 2018

KAZALO

1) UVOD.....	4
2) POROČANJE O IZVAJANJU PROGRAMA UPRAVLJANJA OBMOČIJ NATURA 2000	6
3) IZVEDBA PROGRAMA UPRAVLJANJA OBMOČIJ NATURA 2000.....	7
3.1 Ukrepi varstva narave	8
3.2 Ukrepi v sektorju gozdarstvo.....	10
3.3 Ukrepi v sektorju lovstvo.....	11
3.4 Ukrepi v sektorju ribištvo	12
3.5 Ukrepi prilagojene kmetijske prakse.....	12
3.6 Ukrepi upravljanja voda	15
3.7 Varstvo kulturne dediščine.....	16
3.8 Mehanizem prostorskega načrtovanja.....	16
3.9 Nadzor	17
3.10 Monitoringi in raziskave	17
3.11 Ostali ukrepi	17
4) ZAKLJUČKI.....	19
4.1 Zaključki glede priprave poročil o izvajanju PUN	19
4.2 Preliminarni zaključki glede izvajanja ukrepov PUN	20

SEZNAM UPORABLJENIH OKRAJŠAV

ARSKTRP	Agencija Republike Slovenije za razvoj podeželja in kmetijske trge
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CPVO	celovita presoja vplivov na okolje
DKOP	dobri kmetijski in okoljski pogoji
DRSV	Direkcija Republike Slovenije za vode
EU	Evropska unija
GGN	gozdno gospodarski načrt
GGE	gozdno gospodarska enota
IRSKGLR	Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo
IRSOP	Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor
KOPOP	kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (v okviru razvoja podeželja)
LIFE+	Finančni instrument Evropske unije za okolje in naravo LIFE
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
območja Natura	posebna varstvena območja (Natura območja) in potencialna posebna ohranitvena območja (potencialna Natura območja)
OOTT	okoljsko občutljivo trajno travinje
PUN	Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020)
RGN	ribiško-gojitveni načrt
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
ZON	Zakon o ohranjanju narave
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZZRS	Zavod za ribištvo Slovenije

1) UVOD

Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 8/10 - ZSKZ-B in 46/14; v nadaljevanju: ZON) določa varstvo območij Natura in potencialnih območij Natura, ki zajema varstvo ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov. Zagotavlja se z ukrepi za doseganje varstvenih ciljev (v nadaljevanju: varstveni ukrepi). Varstveni ukrepi so ukrepi po ZON in ukrepi po drugih predpisih, ki lahko prispevajo k ohranitvi območij Natura, kamor se uvrščajo tudi različne oblike varstva na podlagi pogodb (npr. po predpisih s področja kmetijstva) in načrti trajnostnega gospodarjenja oziroma upravljanja naravnih dobrin. Varstveni ukrepi se določijo s posebnim programom upravljanja, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije kot operativni program varstva okolja, katerega vsebino in postopek sprejemanja določa Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 - uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 - odl. US, 33/07 - ZPNačrt, 57/08 - ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 - ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ in 21/18 – ZNOrg).

Operativni program – Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015-2020 v skladu z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18) v obsežni prilogi določa podrobne varstvene cilje za vsako posamično območje Natura 2000 in varstvene ukrepe oziroma usmeritve za njihovo doseganje ter izvajalce teh ukrepov oz. usmeritev. Iz nabora z zakonodajo določenih ukrepov določa tiste varstvene ukrepe, ki so potrebni za doseganje varstvenih ciljev območij Natura, nadalje ureja njihovo vključevanje v zakonske ukrepe, upravne ukrepe, pogodbene ukrepe, v največ primerih pa vključevanje v druge načrte (npr. načrt upravljanja zavarovanega območja, gozdnogospodarske načrte, načrte upravljanja ribištva oz. ribiško gojitvene načrte, načrt upravljanja z vodami). V prilogi je več kot 15.000 vrstic z navedbami varstvenih ciljev ter varstvenih ukrepov oziroma usmeritev.

Vlada Republike Slovenije je Program upravljanja območij Natura 2000 (2015 do 2020) sprejela s sklepom Vlade Republike Slovenije št. 00719-6/2015/13 z dne 9. 4. 2015, nato pa je bil program spremenjen s sklepom Vlade Republike Slovenije št. 00719-12/2015/4 z dne 28. 5. 2015 ter dopolnjen in spremenjen s sklepom Vlade Republike Slovenije št. 35600-1/2016/3 z dne 24. 3. 2016 (v nadaljevanju PUN). Vlada Republike Slovenije je s sklepom št. 00719-6/2015/13 naložila ministrstvu in drugim državnim organom ter nosilec javnih pooblastil, ki so v PUN določeni kot izvajalci ukrepov, da do izteka programskega obdobja te ukrepe izvedejo.

Vlada Republike Slovenije je 1.3.2018 s sklepom št. 35600-1/2018/4 naložila ministrstvu in drugim državnim organom ter nosilec javnih pooblastil, da o izvedbi ukrepov iz PUN podrobno poročajo Ministrstvu za okolje in prostor najpozneje do 30. maja tekočega leta za preteklo koledarsko leto. Ministrstvo za okolje in prostor pa na podlagi takšnega podrobnejšega poročanja pripravi skupno poročilo, ki ga pošlje Vladi

Republike Slovenije v seznanitev do 30. septembra tekočega leta za preteklo koledarsko leto. O izvedbi ukrepov iz PUN v letih 2015 in 2016 se v skladu s prejšnjo točko podrobno poroča skupaj s poročilom za leto 2017, Ministrstvo za okolje in prostor pa Vladi Republike Slovenije pošlje v seznanitev skupno poročilo za obdobje 2015 do 2017 do 30. septembra 2018. Zaradi zahtevnosti procesa priprave poročila (opisan je v nadaljevanju) je ta proces trajal dlje od prvotno načrtovanega. Vlada Republike Slovenije je bila obveščena o razlogih za neizvedbo sklepa skupaj s podatkom o spremembi roka za realizacijo tega sklepa (15.11.2018).

2) POROČANJE O IZVAJANJU PROGRAMA UPRAVLJANJA OBMOČIJ NATURA 2000

MOP si je za cilj zadal dokaj podrobno in poenoteno poročanje o izvajanju varstvenih ukrepov oz. usmeritev. Priloga PUN št. 6.1 »Cilji in ukrepi«, ki te ukrepe oz. usmeritve določa, obsega 15.110 vrstic, vrstic z ukrepi oz. usmeritvami je 13.395. Preostale vrstice določajo varstvene cilje, pri katerih za njihovo doseganje trenutno izvajanje ukrepov ni potrebno.

MOP je na podlagi strukture PUN skupaj z ZRSVN v letu 2017 razvil format za poročanje za navedeno podrobno poročanje. Ta format temelji na poročanju o izvajanju vsakega od 13.395 ukrepov oz. usmeritev in je v obliki poenotениh tabel.

Ministrstva in drugi državni organi ter nosilci javnih pooblastil, ki so v Programu upravljanja območij Natura 2000 (PUN) določeni kot izvajalci ukrepov, so o izvedbi ukrepov iz Programa upravljanja podrobno poročali Ministrstvu za okolje in prostor na način, da so z MOP in Zavodom RS za varstvo narave skupaj izpolnjevali poenotene tabele. Nosilci za pripravo tega poročila imajo zelo različne načine poročanja o svojem delu, v letu 2018 pa ni bilo mogoče spremeniti programov dela in zagotoviti takšnega obsega dela, ki bi omogočal podroben prenos podatkov iz njihovih podatkovnih baz oz. virov informacij v te tabele. MOP se je zato z vsakim nosilcem posebej dogovoril o vsebini in ravni podrobnosti podatkov o izvedbi ukrepa ter oceni o njegovi izvedenosti, praviloma izvedel sestanek z njim in nato skupaj vnašal podatke. Skoraj 8.400 ukrepov se izvaja na način, da se konkretniji ukrepi določijo v postopku izdaje naravovarstvenih smernic oz. mnenj. Le-te izda ZRSVN odgovornemu nosilcu izvajanja ukrepa (npr. ZGS, ZZRS, Direkciji RS za vode, nosilcem prostorskega načrtovanja). Zato je vnos podatkov in ocen s temi nosilci potekal preko ZRSVN. Pri nosilcih z zelo majhnim št. ukrepov (okvirno do 5) pa je MOP podatke večinoma pridobil iz obstoječih javno dostopnih poročil, objav ali podatkov.

Podatki, vezani na izvajanje vpisa v posamične KOPOP operacije, ki jih ima ARSKTRP, so bili pridobljeni tako, da sta tako MKGP kot ZRSVN na podlagi teh podatkov izvedla grafični presek in za posamično območje Natura 2000 oz. ciljno površino dobila podatek o izvedbi vsake KOPOP operacije. Analiza teh podatkov je predstavljena v poglavju Ukrepi prilagojene kmetijske prakse.

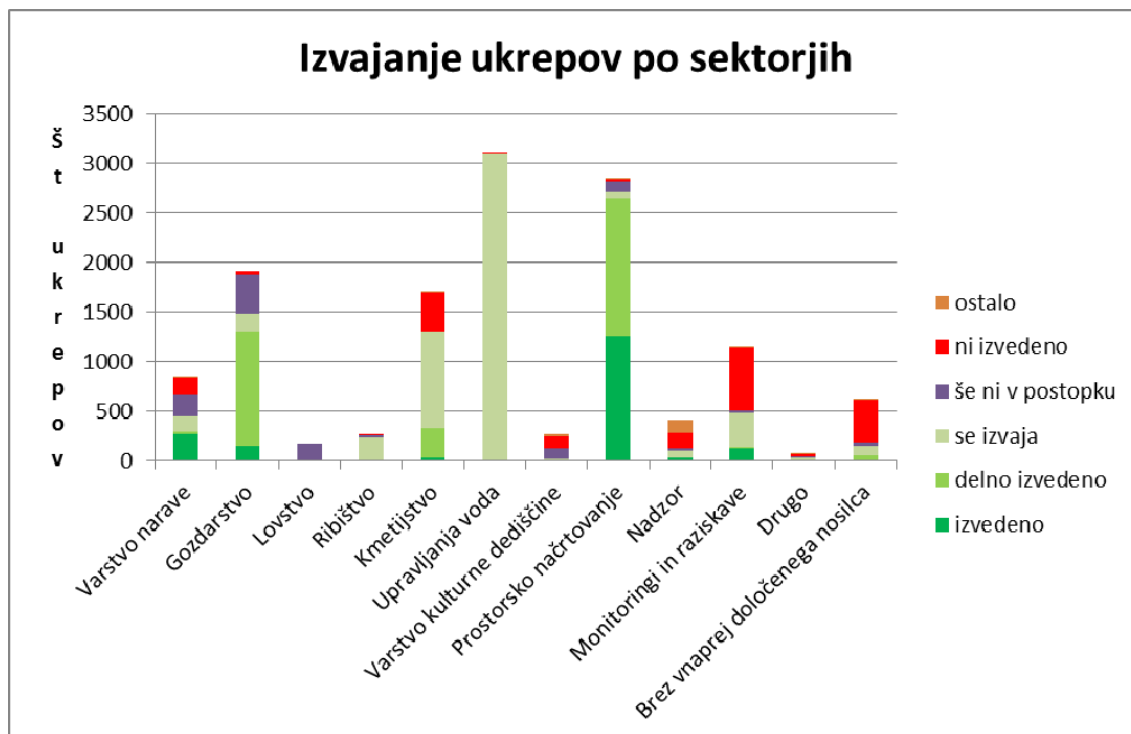
Podatki o izvedbi ukrepov, kjer so nosilci izvajanja upravljavci zavarovanih območij, so bili pridobljeni pretežno iz njihovih poročil o delu, po potrebi dopolnjeni s podrobnejšimi podatki.

Osnova za analizo izvedenega programa je bila nato tabela s podrobnimi podatki o izvedbi ukrepov oz. usmeritev.

3) IZVEDBA PROGRAMA UPRAVLJANJA OBMOČIJ NATURA 2000

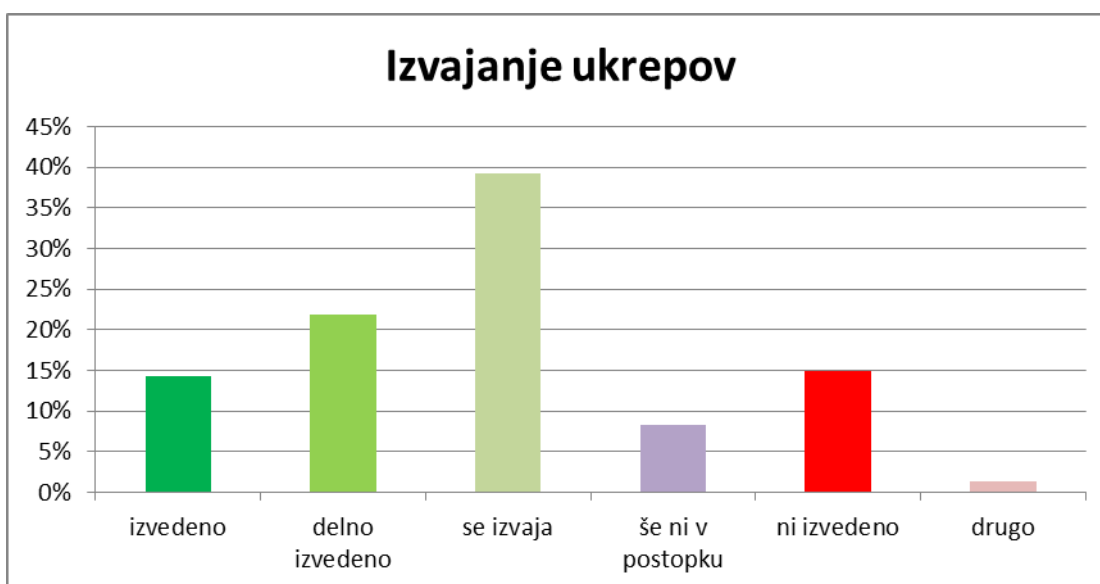
Pregled števila ukrepov za izvedbo po sektorjih kaže, da je številčno največ ukrepov zastavljenih za izvedbo preko upravljanja voda, prostorskega načrtovanja, gozdarstva in prilagojene kmetijske prakse.

Graf 1 prikazuje št. za izvedbo zastavljenih ukrepov po sektorjih.

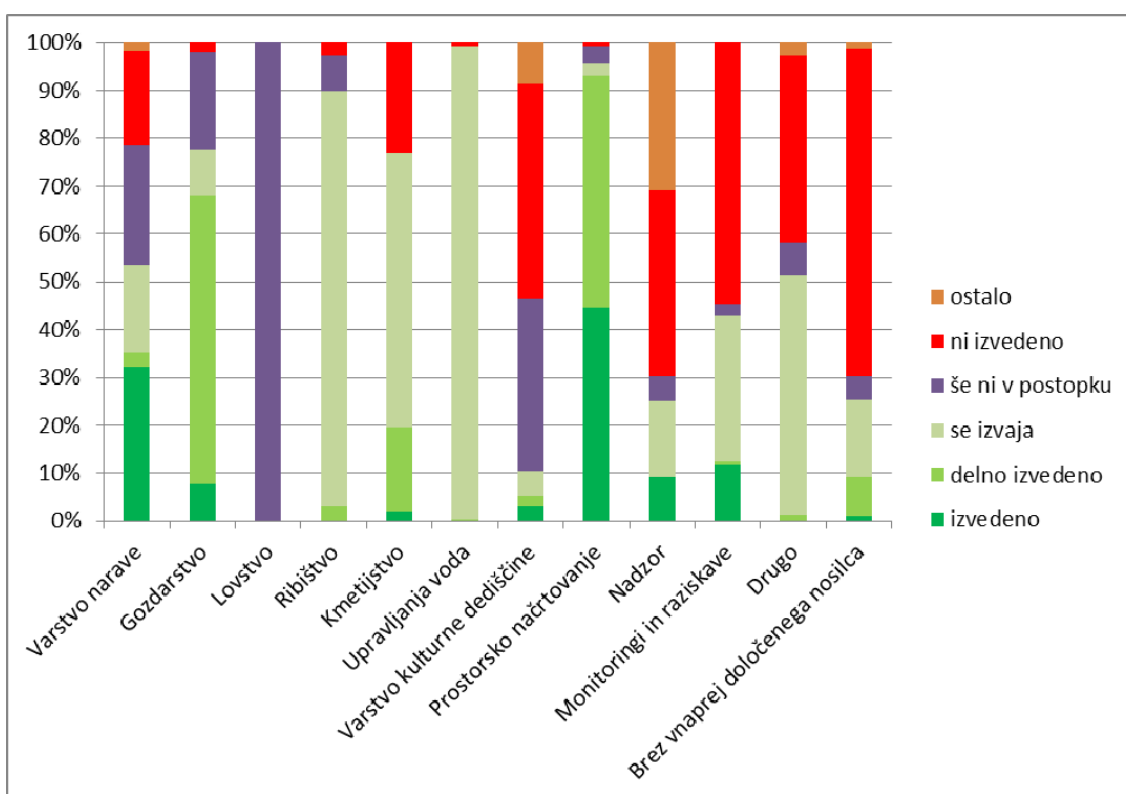

Analiza izvedbe temelji na tabeli s podatki o izvedbi 13.395 ukrepov oz. usmeritev. Splošen pregled pokaže, da je po treh letih večina ukrepov v izvajanju.

Graf 2 prikazuje stopnjo izvajanja ukrepov.

Graf 3 prikazuje delež izvedbe ukrepov po posameznem sektorju

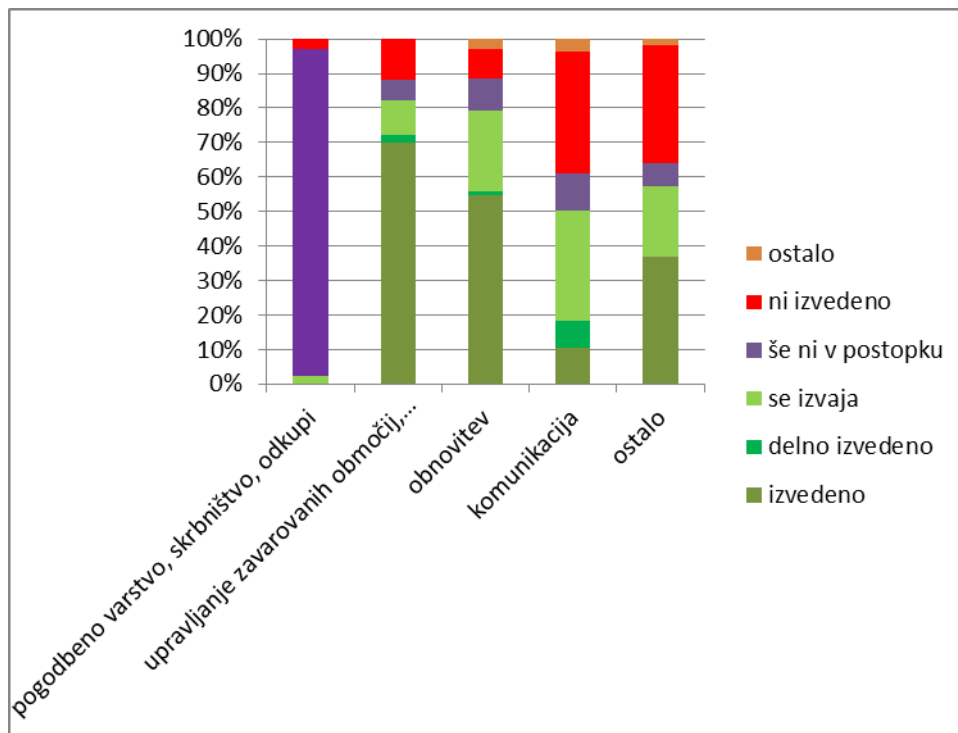

3.1 Ukrepi varstva narave

Ukrepi varstva narave, ki jih izvaja država za doseganje podrobnih varstvenih ciljev na območjih Natura so pogodbeno varstvo in skrbništvo, začasno zavarovanje, zavarovanje z ustanovitvijo zavarovanega območja, obnovitev, označitev v naravi, omejitev

ogledovanja in obiskovanja ter omejitev ravnanj, ki ogrožajo zavarovane živalske vrste. Izvedenih ali v izvajanju je preko polovica ukrepov, četrtnina jih še ni v postopku, četrtnina pa jih še ni izvedenih.

Graf 4 prikazuje stanje izvajanja po skupinah ukrepov varstva narave.

Pogodbno varstvo in skrbništvo, med te ukrepe so všteti tudi ukrepi odkupa za namene varstva narave, se v veliki večini primerov še ni začelo izvajati. Izvajanje teh ukrepov je vezano na začetek izvajanja projektov, ki se začenjajo operativno izvajati v letu 2018.

Na območjih, ki so zavarovana, se varstveni ukrepi izvajajo skozi upravljanje zavarovanih območij, nova zavarovanja in načrte upravljanja zavarovanih območij. Zastavljeni ukrepi so v prvih treh letih izvajanja PUN izvedeni v 70% primerov, v izvajanju pa so še v nadaljnjih 10%.

Obnovitev kot varstveni ukrep za doseganje ciljev PUN je bila izvedena v prvih treh letih v polovici primerov, v izvajanju pa je še v nadaljnji četrtnini primerov.

Označitev v naravi, omejitev ogledovanja in obiskovanja ter omejitev ravnanj, ki ogrožajo zavarovane živalske vrste so v PUN zelo maloštevilni ukrepi za doseg ciljev, povezanih z motenjem živali, poškodovanjem rastišč in podobnimi pojavi obiskovanja. Te cilje se skuša doseči s komunikacijskimi aktivnostmi, ki pa jih je treba izvajati skozi daljše obdobje in zahtevajo več sredstev in kadra za njihovo izvajanje. Polovica komunikacijskih ukrepov je zato v različnih fazah izvajanja.

Ostali ukrepi kot so odvzem velikih zveri iz narave, spremembe predpisov ali navodil za njihovo izvajanje ter akcijskih načrtov, so izvedene ali v izvajanju v dobri polovici primerov.

Izvajanje ukrepov, ki se nanašajo na kartiranja, popisovanja, monitoringe, raziskave, ipd in so navedeni tudi v Prilogi 6.5 PUN ter je zanje kot sektor navedeno varstvo narave, so obravnavani v poglavju Monitoringi in raziskave tega poročila.

3.2 *Ukrepi v sektorju gozdarstvo*

Območja Natura 2000 se v gozdarstvu upravlja preko gozdnogospodarskih načrtov, v katerih se načrtuje izvajanje ukrepov prilagojene rabe gozda. Zakonodaja s področja gozdarstva določa okvire za načrtovanje in izvajanje potrebnih ukrepov za zagotavljanje ugodnega stanja gozdnih habitatnih tipov in vrst vezanih na gozdne ekosisteme. Relevantni načrti enot (GGN GGE), ki veljajo 10 let, so določeni v prilogi 6.2 »Načrti za Naturo« PUN, vključno z načrtovanim letom sprejetja. ZRSVN za te načrte pripravi naravovarstvene smernice, ki jih Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) vključi v GGN GGE, ZRSVN pa pred njihovo potrditvijo preveri vključitev smernic v GGN GGE. Gozdnogospodarski načrti za gozdnogospodarske enote morajo vsebovati konkretne usmeritve in ukrepe, ki so podani v naravovarstvenih smernicah. V primeru specifičnih razmer na terenu je ob izdelavi le-teh dopustna nebitvena sprememba pri doseganju referenčnih vrednosti.

V prilogi 6.2 PUN gre za 146 GGN GGE. Po podatkih ZRSVN je trenutno 45 % sprejetih, 4% so v usklajevanju, za 16 % načrtov so izdelane smernice, 35 % načrtov pa še ni v postopku priprave s strani ZGS. Po pregledu leta veljavnosti načrtov iz priloge 6.2 PUN se lahko ugotovi, da so vsi GGN, ki so imeli veljavnost od 2014 do vključno 2017, bodisi sprejeti (66 načrtov) ali pa so v usklajevanju (6 načrtov). Od 25 načrtov z letom veljavnosti 2018 so razen za dva, ki še nista v postopku (Sodražica in Loški potok), že izdelane smernice. Ostalih 49 GGN GGE z letom veljavnosti od 2019 do 2021 še ni v postopku izdelave. Priprava gozdnogospodarskih načrtov, ki so neposredno potrebni za varstvo območij Natura 2000, zgolj z nekaj odstopanji, poteka nemoteno.

Podrobni varstveni cilji in usmeritve za prilagojeno rabo gozdov (naravnih dobrin) so po območjih navedeni v prilogi 6.1 »Cilji in ukrepi« PUN. Gre za 1916 vrstic, pri katerih je za veliko večino (96 %) kot varstven ukrep predvidena vključitev varstvenega cilja v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov. Ugotovi se lahko, da je glede na gornje poročilo o pripravi GGN GGE trenutno izvedeno ali se izvaja 16% vrstic priloge 6.1 PUN, delno je izvedeno 63 %, 21 % relevantnih vrstic v povezavi z GGN GGE pa GGN še niso v postopku priprave. Zlasti pri delno izvedenih vrsticah je treba poudariti, da je za izvedbo marsikatere vrstice potrebna priprava več kot 10 GGN GGE, od katerih delu teh GGN veljavnost poteče po veljavnosti PUN 2020 in ti načrti niso kot relevantni vključeni v prilogo 6.2 PUN.

Spremenjen pravilnik o varstvu gozdov je kot varstveni ukrep (35 vrstic) določen za 19 SPA območij, za 5 vrst ptic (za orla belorepca, planinskega orla, črno štokljo, črnega škarnika in kačarja). V okolici gnezd teh vrst je treba zagotoviti mir. Sprememba tega pravilnika še ni v pripravi.

Kot varstveni ukrep (38 vrstic) je predvidena tudi ohranitev površin gozdnih rezervatov in sicer za 25 SAC območij in sicer za eno vrsto (hrošča brazdarja) in za 9 gozdnih habitatnih tipov. Izvedba ukrepa je v teku, saj je MKGP v letu 2018 izvedel javno obravnavo Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom in predlog spremembe uredbe poslalo v medresorsko usklajevanje.

Novi Zakon o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 9/16) v 7. členu določa, da mora gospodarjenje z državnimi gozdovi prispevati k doseganju ciljev ohranjanja narave, zlasti k doseganju ciljev območij Natura 2000 in zavarovanih območij. V 33. členu pa ta zakon določa, da se del sredstev iz proračunskega sklada za gozdove nameni za financiranje Natura 2000 ukrepov v zasebnih gozdovih. Zato se bo pri končnem poročanju o izvedbi priloge 6.1 PUN posebno pozornost posvetilo doseganju podrobnejših varstvenih ciljev na terenu tako v državnih kot v zasebnih gozdovih.

3.3 *Ukrepi v sektorju lovstvo*

Cilji PUN, povezani z lovstvom so predvsem povezani z omejitvami pri krmljenju divjadi in rjavega medveda, na vzdrževanje okolju primernih populacijskih gostot rastlinojedih parkljarjev (prehranska baza za volka in risa, omogočeno pomlajevanje avtohtonih drevesnih vrst določenih gozdnih habitatnih tipov) in na omejitve pri lovu na območjih, ki so pomembna za ogrožene vrste ptic (zagotavljanje miru).

V splošnem sistem prenosa teh ciljev v konkretne ukrepe v načrtih upravljanja z divjadjo in načrte lovsko upravljavskih območij poteka v postopku priprave in izdaje naravovarstvenih smernic, ki jih izdelata ZRSVN. Načrti, ki imajo pristojnost določati ukrepe kot izvedbo teh usmeritev, so načrti upravljanja z divjadjo in lovsko upravljavskih načrti območij 2011 – 2020. PUN jih navaja, ker jih s tem še naprej določa kot načrte, neposredno potrebne za ohranjanje območij Natura 2000, ne z namenom izvajanja novih nalog. Zato so vsi ukrepi v izvajanju, novi pa v tem obdobju še niso v postopku.

Usmeritve iz Priloge 6.1 »Cilji in ukrepi« PUN se na ustrezen način vnese v ustrezne podrejene načrte upravljanja z divjadjo. Usmeritve, ki so že vnesene v 10-letne načrte 2011-2020 so ustrezne tudi za izvajanje PUN. Ob ustreznem prenosu iz 10-letnih načrtov v podrejene letne načrte se ukrepi izvajajo, delo je omejeno le na preverjanje ustreznega prenosa.

3.4 *Ukrepi v sektorju ribištvo*

Upravljanje ribolovnih virov v celinskih vodah je urejeno s predpisi o sladkovodnem ribištvu, ki med drugim določajo sprejetje programa in načrtov upravljanja rib kot ribolovnih virov. Načrti, ki imajo pristojnost določati ukrepe kot izvedbo usmeritev iz PUN, so v skladu s predpisi o ribištvu načrti ribiškega upravljanja v ribiškem območju in ribiško gojitveni načrti za ribiške okoliše.

Načrti ribiškega upravljanja za 12 ribiških območij v državi veljajo 6 let. Sprejeti so bili leta 2016 za obdobje 2017-2022. Pripravil jih je ZZRS, ki je predhodno pridobil naravovarstvene smernice od ZRSVN, po postopku javne obravnave, ki ga je vodil MKGP, pa jih je potrdil minister, pristojen za ribištvo.

PUN določa v prilogi 6.1 »Cilji in ukrepi« dve vrsti podrobnih varstvenih usmeritev za prilagojeno rabo ribolovnih virov. Prvi, ki po številu obsega preko 90% teh usmeritev, določa kot podrobni varstveni ukrep vključitev varstvenih ciljev iz PUN v 67 ribiško gojitvenih načrtov za ribiške okoliše (RGN). V PUN druge podrobnejše varstvene usmeritve niso določene, le-te določi ZRSVN v postopku priprave in izdaje naravovarstvenih smernic. RGN do konca leta 2017 še niso bili sprejeti, 58 pa jih je v postopku priprave. ZRSVN je za 51 načrtov izdal naravovarstvene smernice, za 7 načrtov pa so le-te v postopku priprave na ZRSVN. V vseh teh primerih se je štelo, da se ukrep izvaja.

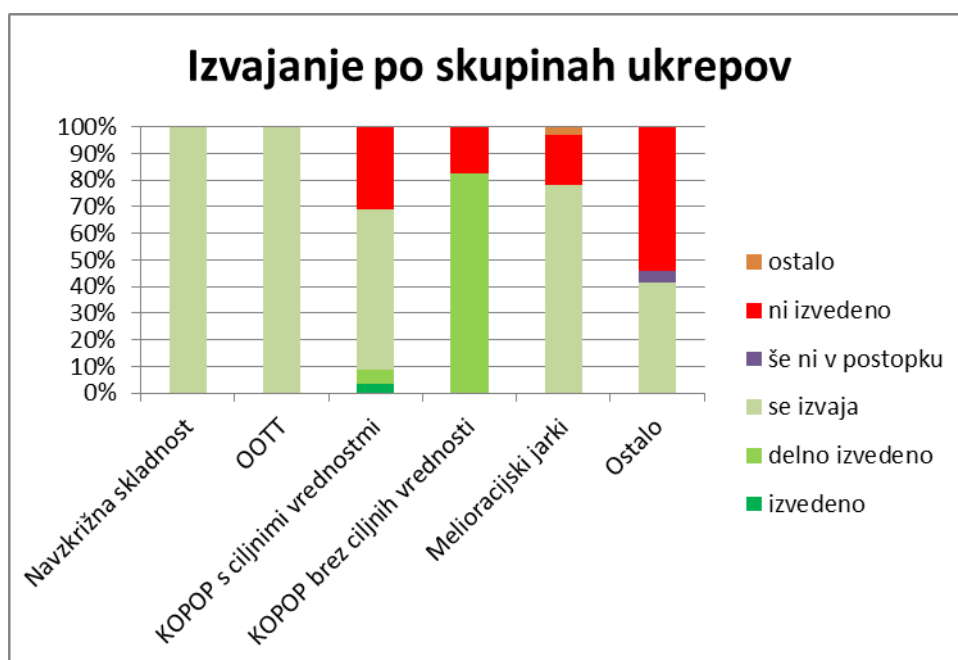
Nadaljnji varstveni ukrep je vključitev varstvenega cilja v akte o podelitvi vodne pravice (praviloma akterjem s področja ribištva). Tudi tukaj v PUN podrobnejše varstvene usmeritve niso določene, le-te določi ZRSVN v postopku priprave in izdaje naravovarstvenih smernic. V različnih fazah izvajanja je dve tretjini ukrepov, ostali še niso izvedeni.

V PUN je v tipu varstvenega ukrepa prilagojene rabe rib pomotoma naveden tudi ukrep nadzora, ki pa je v tem poročilu vključen v poglavje o nadzoru.

3.5 *Ukrepi prilagojene kmetijske prakse*

Na kmetijskih površinah v območjih Natura 2000 slovenska zakonodaja ne pozna sektorskega načrtovanja, zato se ravnanja lastnikov v ustrezno kmetijsko prakso usmerja z več drugimi instrumenti kmetijske politike. Skupine finančnih instrumentov skupne kmetijske politike so zahteve navzkrižne skladnosti, prepovedi v okviru okoljsko občutljivega trajnega travinja (OOTT) in spodbude v okviru kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil (KOPOP). Drugi ukrepi pa se nanašajo na presoje sprejemljivosti melioracijskih jarkov in nekaj ostalih ukrepov. Izvajanje po teh skupinah ukrepov je prikazano v Grafu 5.

Graf 5 Izvajanje po skupinah ukrepov prilagojene kmetijske prakse

Rabe kmetijskih površin se v skladu z veljavnimi predpisi urejajo na ravni EU z uredbami, ki določajo vzpostavitev pravil za neposredna plačila in z navzkrižno skladnostjo. Pravilo za neposredno plačilo je prepoved preoravanja vrstno bogatih travnišč s slabim stanjem ohranjenosti na območjih Natura 2000 (OOTT) ali njihovih delih (prepoved ne velja za ekološke kmete in male kmete). Na teh območjih je to podrobni varstveni ukrep, ki po številu predstavlja 7 % vseh ukrepov znotraj prilagojene kmetijske prakse. Ukrep se z navedenimi izjemami izvaja na okvirno 19.400 ha, kar predstavlja 12 % vseh kmetijskih površin znotraj Nature 2000, 18 % vseh kmetijskih površin v rabi znotraj Nature 2000 in 23 % vsega trajnega travinja znotraj Nature 2000.

V okviru izvajanja navzkrižne skladnosti, ki obsega 12 % vseh ukrepov znotraj prilagojene kmetijske prakse, k doseganju varstvenih ciljev prispevata sektorska ukrepa DKOP in standard za krajinske značilnosti. Oba se izvajata.

Usmerjanje kmetijske rabe, ki presega dovoljeno rabo, pa so kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila (KOPOP). To je še vedno najpomembnejši način usmerjanja kmetijske dejavnosti v trajnostne oblike kmetovanja, obsega 77 % vseh ukrepov znotraj prilagojene kmetijske prakse. S prostovoljno odločitvijo se kmet za 5 let zaveže, da bo na vključenih površinah izpolnjeval obveze posameznih operacij – izpolnjevanje obveznih oziroma dodatnih zahtev. V programu upravljanja so ukrepi prilagojene kmetijske rabe, ki zagotavljajo izstopajoče stanje ohranjenosti vrst in habitatov ter so predmet vključitve v ustrezne KOPOP operacije, določeni za posamezna ali skupino območij Natura v prilogi 6.1 »Cilji in ukrepi« PUN. Območje izvajanja vsake od navedenih zahtev je celota ali del cone vrste oziroma habitatnega tipa. Kjer je to potrebno, je za KOPOP operacijo določena ciljna vrednost v posebni prilogi 6.3 »Ciljne površine KOPOP«. Takih ukrepov je 60% od vseh kmetijskih, nanašajo pa se na 24.495 ha. Pri pregledu izvajanja PUN je bilo pregledano, v kakšni meri so te ciljne vrednosti

na posameznem območju Natura za posamezno vrsto ali habitatni tip dosežene glede na velikost cone, določene v prilogi 6.1 PUN. Ocene so bile podane na naslednji način:

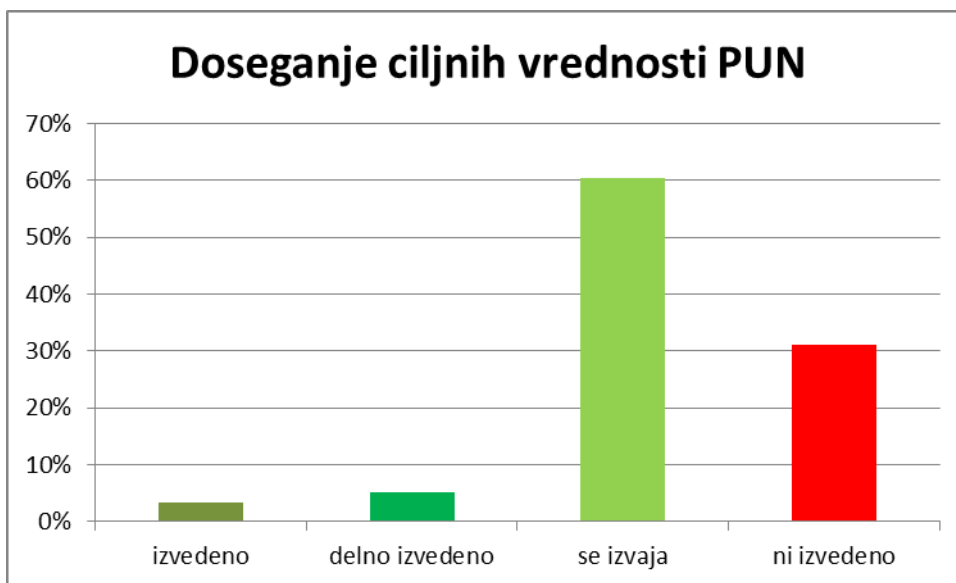
100% ali več vpisanih površin – izvedeno;

50% do 99% - delno izvedeno;

Pod 50% - se izvaja;

0% - ni izvedeno.

Graf 6 prikazuje stopnjo doseganja ciljnih KOPOP vrednosti iz PUN

V 60 % so ciljne vrednosti dosežene največ polovično, v preko 30 % pa vpisa ni bilo. Pri slednjih gre večinoma za majhna območja.

Za posamezno KOPOP operacijo, ki ima ciljne vrednosti določene v PUN, prilogi 6.3, je bil narejen tudi pregled obsega kmetijskih površin z vpisanimi KOPOP operacijami. Skupne (seštete) vrednosti (ciljne in dosežene z vpisi do konca leta 2017) za posamezno operacijo so predstavljene v tabeli.

Doseganje ciljnih površin KOPOP

Operacija	Ciljna vrednost 2020	Stanje leta 2015	Stanje leta 2016	Stanje leta 2017	Leto 2017 - % dosežene ciljne vrednosti
HAB	19.819 ha	3.200 ha	3.641 ha	3.872 ha	20%
MET	1.448 ha	468 ha	582 ha	614 ha	42%
VTR	3.151 ha	1.063 ha	1.240 ha	1.297 ha	41%
STE	77 ha	14 ha	15 ha	15 ha	19%
SKUPAJ	24.495 ha	4.745 ha	5.478 ha	5.798 ha	24%

Analiza vključenosti kmetov v operacije namenjene ohranjanju naravovarstveno pomembnih travnišč je pokazala na konstantno in nenehno rast vpisa v naravovarstvene operacije HAB, MET, VTR in STE.

Za KOPOP operacije, za katere ciljna vrednost v PUN ni določena (KRA, VOD, EK – takih je 17 %), je v primeru vpisa na delu območja podana ocena »delno izvedeno«, če vpisa ni pa »ni izvedeno«.

Ukrep, ki sicer doprinese le 1% vseh ukrepov, je pa zaradi večjega vpliva lahko pomemben, je presoja sprejemljivosti vzdrževalnih del na hidromelioracijskih sistemih (predvsem prilagojeno čiščenje melioracijskih jarkov in kanalov). V tem postopku se določita tak obseg in potek del, ki ne poslabšata stanja Natura vrst in habitatnih tipov. Izvede se preko izdaje naravovarstvenega mnenja, in kjer je tak postopek bil izveden, je bil izveden tudi ukrep, zapisan v PUN.

Skupina ukrepov Ostalo iz grafa 5 predstavlja samo 13 vrstic, oziroma 0,7 % vseh ukrepov.

3.6 Ukrepi upravljanja voda

Podrobni varstveni cilji, ki se izvajajo preko ukrepov upravljanja voda, se nanašajo predvsem na zagotavljanje prehodnosti vodotokov in zmanjšanje hidromorfoloških obremenitev (primeroma izboljšanje strukture dna in brežin vodotokov) kakor tudi cilje, ki se dosegajo ob vzdrževanju vodotokov ali njihovi sanaciji (npr. vzdrževanje nasipov in kanalov, ki omogoča preživetje Natura vrstam in ohranja strukturo in funkcijo obrežnih habitatnih tipov; prilagojeno čiščenje zarasti vodotokov in odstranjevanja naplavin). Ukrep je predvsem vključitev varstvenega cilja v načrte upravljanja voda in programe del na vodotokih z načrtovanjem sektorskih ukrepov. V PUN je sektorski ukrep določen v manjšem številu primerov (ca. 2 %), v vseh ostalih primerih ga določi ZRSVN v postopku priprave in izdaje naravovarstvenih smernic (za načrte) ali mnenja (za programe del). Ta postopek poteka, zato se ukrep vnašanja varstvenih ciljev v sektorske ukrepe v praktično vseh primerih izvaja.

Del podrobnih varstvenih ciljev, ki se izvajajo preko ukrepov upravljanja voda, se nanaša na količine voda in druge pogoje, ki se jih uporabniku določa v okviru podelitve vodnih pravic. Tukaj je v skoraj vseh primerih opisan še podrobnejši varstveni cilj, ki se ga preko izdaje naravovarstvenih smernic in mnenj vključi v akte o podelitvi vodne pravice. Tudi ta postopek poteka, zato se v vseh primerih ukrep vnašanja varstvenih ciljev v sektorske ukrepe izvaja.

Na nekaj območjih Natura se ukrep nanaša na zahteve čiščenja komunalnih odpadnih vod, gre pa pretežno za podzemne habitate. V primerih, da je na območju začel teči ustrezen projekt, se ukrep izvaja ali je delno izveden. Do vključitve varstvenega cilja v Operativni program odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda pa v teh in ostalih primerih še ni prišlo.

PUN določa še manjše število varstvenih ukrepov, ki se nanašajo na monitoring voda, sprejetje pravnih aktov ipd. Približno polovica teh ukrepov se izvaja ali je (delno) izvedenih, ostali še niso izvedeni.

3.7 Varstvo kulturne dediščine

Pomembni deli življenjskih prostorov vrst so pri nekaterih skupinah živalskih vrst v objektih varstva kulturne dediščine, zlasti cerkvah in gradovih. Ukrepi za doseganje ugodnega stanja ohranjenosti vrst, ki so vezane na taka območja, se vključujejo v postopek priprave načrta upravljanja območja kulturne dediščine ali konzervatorski načrt, kadar se tak načrt začne pripravljati. Tudi kadar pride do posega v objekt kulturne dediščine, se podrobni varstveni cilji vključujejo v izdajo dovoljenj. Edini varstveni ukrep je vključitev varstvenega cilja v načrte urejanja prostora in izvajanje posegov. V PUN podrobnejši ukrep ni določen, le-tega določi ZRSVN v postopku priprave in izdaje naravovarstvenih smernic in mnenja ter ZVKD s kulturnovarstvenimi pogoji.

Preko 80 % ukrepov ni v postopku izvajanja ali ni izvedeno, ker posegi na objektih niso bili načrtovani. Pri preostalih pa se pri prenovi ukrep izvaja ali je bil že izveden. Ob sprejetju PUN ti ukrepi niso bili določeni, ker bi se obvezno morali izvesti do leta 2020, temveč za primer, če se obnova začne. Neizvajanje torej ne pomeni nujno težav pri doseganju naravovarstvenih ciljev PUN.

3.8 Mehanizem prostorskega načrtovanja

Mehanizem prostorskega načrtovanja je pomemben za doseganje ciljev območij Natura, saj so sprejeti prostorski akti temelj urejenega poseganja v prostor. Zlasti občinski akti zagotavljajo nepozidanost tistih površin, ki jih je ključno ohraniti takšne. Prav tako so postopki priprave in sprejetja prostorskih planskih in izvedbenih aktov, tako na občinski kot na državni ravni, pomembni za doseganje ciljev območij Natura 2000 zaradi preverjanja možnega negativnega vpliva načrtovanih posegov na cilje območij Natura, njihovo celovitost in povezanost evropskega omrežja Natura. V teh postopkih se posege usmerja tako, da so negativni vplivi še nebitni in zato posegi sprejemljivi. Edini varstveni ukrep je vključitev varstvenih ciljev v te načrte in v izvajanje. V rednih postopkih varstvene oz. sektorske ukrepe podrobneje določijo naravovarstvene smernice in mnenja in v PUN je takih primerov preko 95%. V ostalih primerih pa gre za proaktivno vključitev določenih ureditev v prostorske akte zaradi zahtev varstva narave. Ukrep se začne izvajati, ko nosilec urejanja prostora začne postopek priprave novega prostorskega akta ali njegove spremembe. Ti postopki so se začeli oz. tudi zaključili v slabih 95 % vseh primerov. Podrobnejše varstvene usmeritve in morebitne sektorske ukrepe določi ZRSVN v postopku priprave in izdaje naravovarstvenih smernic na prostorski akt oz. MOP v postopku CPVO (na podlagi mnenja ZRSVN). V okvirno 45% so bili v obdobju 2015-2017 občinski prostorski akti sprejeti in so ukrepi izvedeni. V polovici primerov pa je prostorski akt dela občin, čez katera se posamično območje Natura razteza, sprejet, drugega dela občin pa še ne, in je ukrep delno izveden. V ostalih primerih se je postopek priprave akta pričel.

3.9 Nadzor

PUN je ukrepe nadzora določil v primerih, ko je iz stanja v naravi izhajalo, da nastajajo nekatere nevarnosti za doseganje ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov kljub zakonsko določenim prepovedim in režimom. Za take primere je potrebno okrepljeno izvajanje teh predpisov skozi nadzor, predvsem inšpekcijski, dopolnjen z neposrednim nadzorom. Izvajalci so pristojne inšpekcijske službe in pooblaščen naravovarstveni nadzorniki na zavarovanih območjih. Ukrep je proaktivna vključitev nadzora doseganja varstvenega cilja v program dela inšpekcije.

Za 30 % ukrepov MOP ni uspelo pridobiti dovolj podrobnih podatkov, od preostalih ukrepov pa je približno tretjina ukrepov v različnih fazah izvajanja. V preostalih ukrepih, ki do sedaj še niso bili izvedeni, se pričakuje izvedba v prihodnjih letih. V približno 10% ukrepov pa pravna podlaga ne omogoča inšpekcijskega ukrepanja za te primere in bo v prihodnosti varstveni ukrep treba spremeniti.

3.10 Monitoringi in raziskave

PUN določa tudi aktivnosti monitoringa in raziskav. Tisti del aktivnosti, ki predstavljajo spremljanje stanja ali kartiranje in so bolj neposredno povezane z varstvom narave, ima določenega tudi nosilca. Aktivnosti, ki so manj neposredno povezane z varstvom narave, pa nimajo določenega nosilca in so obravnavane v naslednjem poglavju.

Izvedenih je 12 % zastavljenih aktivnosti, izvaja se nadaljnjih 30 % aktivnosti. Več kot polovica aktivnosti še ni izvedenih. Izvajanje samih aktivnosti popisov, kartiranj, monitoringov ipd. poteka preko javnih razpisov z nekaj izjemami (npr. ribe, monitoringi v obalnih zavarovanih območjih), pri čemer nosilci aktivnosti zagotavljajo sredstva in vodijo javne razpise. Ker je bilo razpoložljivih sredstev manj od potrebnih, velik del aktivnosti še ni izveden.

3.11 Ostali ukrepi

V tem poglavju so obravnavani ukrepi sektorjev, ki niso zajeti v prejšnjih poglavjih tega poročila in imajo znanega nosilca ter ukrepi, kjer nosilec ni določen.

Ukrepov sektorjev, ki niso zajeti v prejšnja poglavja, je malo (pod pol promila vseh ukrepov), nanašajo pa se na vzdrževanje infrastrukture, rabo mineralnih surovin in naloge občinskih javnih služb. Dve tretjini teh ukrepov še nista bili izvedeni.

Nadalje je v PUN preko 600 ukrepov, za katere se v času sprejemanja PUN nosilca ni dalo določiti. Gre za ukrepe, ki se ne financirajo iz rednega dela javnih služb, temveč se izvajajo preko prijave projekta na določen vir financiranja oz. razpis in v primeru

pridobitve z njegovo izvedbo. Virov financiranja projektov je veliko in vsak ima svoja pravila in pogoje za prijavo. Zato v PUN ni bilo mogoče določiti projektne prijavitelja vnaprej. Projektna partnerstva se postavlja vsakič sproti glede na pravila prijave oz. (so)financiranja projekta ter pripravljenosti in zmogljivosti posameznih organizacij za sodelovanje v projektih. Okvirno polovica virov financiranja projektov deluje tudi po principu bottom-up, kar pomeni, da se prijavitelji odločijo, katere v razpisu upravičene aktivnosti bodo vključili v projektno financiranje (za razliko od javnih naročil, kjer naročnik npr. MOP razpiše izvajanje aktivnosti, ki je za izvajanje PUN potrebna). Podatki o izvajanju teh ukrepov niso bili zbrani na metodološko enoten način, zato ne kažejo končne slike. Izvajalci ukrepov s področja varstva narave so bili zaproseni, da podajo tudi njim znane informacije o stanju izvajanja teh ukrepov v okviru njim znanih prijav projektov na različne vire financiranja. Od ostalih potencialnih prijaviteljev projektov se podatkov ni zbiralo. Stanje izvajanja zato odraža neko minimalno stanje izvajanja, možno je, da je izvajanje obsežnejše.

Prva skupina ukrepov, za katere se zagotavlja projektno financiranje, so ukrepi, ki so navedeni samo v prilogi 6.1 PUN in se poleg tega ne nanašajo na monitoringe, popise, kartiranja, raziskovanja, ipd. Takih ukrepov je dobra polovica vseh brez nosilca. V izvajalcem varstva narave znanih projektih, ki so bili odobreni, se izvaja ali je že izvedenih slaba polovica teh ukrepov. Večina projektov se financira iz Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike 2014 - 2020, Programa čezmejnega sodelovanja s Hrvaško in finančnega mehanizma LIFE. Iz navedenih virov financiranja bo v 2018 in 2019 v izvajanju še več projektov, prav tako iz dodatnih virov financiranja (Interreg Slovenija – Italija, Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo), zato se v naslednjem poročanju pričakuje izvajanje še večjega števila teh ukrepov.

Drugo skupino aktivnosti (navedene so v stolpcu »Varstveni ukrep«) pa predstavljajo predvsem aktivnosti monitoringov, popisov, kartiranja in raziskovanja (ta del priloge 6.1 PUN je enak kot v prilogi 6.5 PUN). PUN določa, da so v tem stolpcu navedene teme raziskav, ki so potrebne za uspešnejše doseganje varstvenih ciljev ali boljše izvajanje ukrepov in upravljanje območij Natura. V poglavju 5.2 PUN Raziskovanje ali razvoj tehnologij je določeno, da je za aktivnosti, ki so pripisane sektorju znanost, te vsebine »v odnosu do tega vira financiranja razumeti kot predlog raziskovalnim organizacijam, katere vsebine uporabniki potrebujejo«. Ta priloga se v skladu s področno zakonodajo upošteva pri razporejanju sredstev za raziskovalne programe, raziskovalne projekte, ciljne raziskovalne projekte, aplikativne raziskave ali druge ustrezne razpise in programe. Odgovornega nosilca PUN vnaprej ne določa, ker se potencialni prijavitelji (raziskovalne organizacije) na vire financiranja, ki so kot možni viri financiranja navedeni v PUN, prijavljajo samoiniciativno. Za aktivnosti, ki so pripisane drugim sektorjem, pa se ta priloga skladno z veljavno resorno zakonodajo upošteva pri razporejanju sredstev za ciljne raziskovalne projekte, aplikativne raziskave ali druge ustrezne razpise in programe.

Pridobivanje natančnih in celovitih podatkov o stanju financiranja teh aktivnosti v odobrenih projektih ni bilo izvedeno, to bo del priprave prihodnjega poročila.

4) ZAKLJUČKI

Zaključki se delijo v dva sklopa. Prvega tvorijo zaključki glede priprave poročil o izvajanju PUN, drugega pa preliminarni zaključki o stopnji izvedenosti ukrepov do leta 2020. Preliminarne zaključke o doseganju ciljev PUN bo mogoče pripraviti, ko bodo na voljo ocene o stanju ohranjenosti vrst in habitatnih tipov, ki jih PUN naslavlja (predvidoma v letu 2019).

4.1 Zaključki glede priprave poročil o izvajanju PUN

PUN je bil pripravljen in sprejet predvsem z namenom določiti cilje, varstvene ukrepe, nosilce izvajanja in možne vire financiranja ukrepov. Struktura ukrepov PUN zato ni takšna, da bi hkrati omogočala pregled izvajanja ukrepov brez obsežnega dodatnega dela nosilcev izvajanja ukrepov. Pregled izvajanja ukrepov je dvostopenjski. Najprej gre za podroben pregled nalaganja ukrepov drugim nosilcem in izvajalcem skozi razne administrativne akte in dokumente (npr. naravovarstvene smernice in nato GGN, akte o podelitvi vodne pravice), iz katerega mora biti razvidno, kateri ukrepi oz. usmeritve se nanašajo tudi na izvajanje posameznega ukrepa oz. usmeritve PUN. Nato pa gre za pregled izvedenosti teh z akti naloženih ukrepov oz. usmeritev na terenu samem.

Že pregled izvajanja ukrepov na prvi stopnji zahteva večji obseg dela. V letu 2019 je treba zato zlasti pri glavnih nosilcih izvajanja ukrepov, ki morajo poročati o izvajanju velikega števila ukrepov (ZRSVN, ZGS, DRSV), ob pripravi in sprejemanju programov dela predvideti zadosten obseg delovnega časa. Upravljavci zavarovanih območij (teh je skupaj 10) imajo v poročilih o delu vključeno podrobno poročanje o izvajanju ukrepov na tej prvi stopnji. Pripravo poročila bo v prihodnje olajšala nadgradnja podatkovnih zbirk pri teh nosilcih, v kateri se ob sprejetju sektorskih ukrepov ločeno vodi tudi informacije, potrebne za poročanje o izvajanju PUN. To velja tudi za IRSOP in IRSKGLR. To bo vodilo v enostaven prenos podatkov o izvedbi posamičnega ukrepa iz podatkovnih zbirk nosilcev v poenotene tabele o izvajanju PUN.

Pregled izvajanja z akti naloženih ukrepov oz. usmeritev na terenu samem zahteva večji obseg dela pri veliki večini nosilcev, hkrati z informacijsko-tehnološko nadgradnjo podatkovnih zbirk.

MOP ugotavlja, da je struktura poročila smiselno zastavljena, zahteva pa večji delovni vložek, tako pri poročevalcih kot tudi na MOP. Zato se predvideva v letu 2019 te zadeve pri ključnih nosilcih izboljšati z nadgradnjami podatkovnih baz, ki bodo omogočale izpise zelenih podatkov o izvajanju PUN. MOP je v okviru integriranega LIFE projekta NATURA.SI predvidel dodaten kader za analize delnih poročil ter predloge morebitnih sprememb in izboljšav ukrepov v novem PUN.

4.2 Preliminarni zaključki glede izvajanja ukrepov PUN

Na osnovi zbranih podatkov o izvajanju ukrepov so bili pripravljene preliminarni zaključki o verjetnosti izvedbe zastavljenih ukrepov do izteka PUN leta 2020.

Verjetnost, da bo dokončno izvedenih med 90 in 100 % zastavljenih ukrepov oz. usmeritev, obstaja na področjih:

- gozdarstvo;
- lovstvo;
- ribištvo;
- prostorsko načrtovanje;
- varstvo narave - upravljanje zavarovanih območij, obnovitev.

Verjetnost, da bo izvajanje v teku med 90 in 100% zastavljenih ukrepov, ne bodo pa v celoti izvedeni, obstaja za ukrepe oz. usmeritve na področjih:

- upravljanje voda;
- varstvo narave – komunikacija, ostali ukrepi.

Verjetnost, da bo v izvajanju manj kot 90% zastavljenih ukrepov obstaja za ukrepe oz. usmeritve na področjih:

- kmetijstvo;
- varstvo narave - pogodbeno varstvo, skrbništvo, odkupi;
- nadzor;
- monitoringi in raziskave;
- kategorije »drugi ukrepi«.

Za ukrepe brez nosilca zaradi le deloma zbranih podatkov zaključkov ni bilo mogoče pripraviti in bodo pripravljene v prihodnjem poročilu o izvajanju PUN.

Na področju gozdarstva priprava gozdnogospodarskih načrtov, ki so neposredno potrebni za varstvo območij Natura 2000, poteka dokaj skladno z zastavljeno časovnico njihovega sprejemanja. Od ostalih še neizvedenih ukrepov je do konca leta 2020 za pričakovati izdajo spremembe pravilnika o varstvu gozdov in spremembe uredbe o gozdnih rezervatih in gozdovih s posebnim namenom.

Na področju lovstva so vsi ukrepi v izvajanju, novi načrti upravljanja z divjadjo in lovsko upravljavski načrti območij pa bodo v postopku v letu 2020. Zato je za pričakovati, da bo do konca leta 2020 na področju lovstva izvedenih med 90 in 100 % zastavljenih ukrepov.

Na področju ribištva je 80 % RGN v postopku priprave in pričakovati je, da bodo sprejeti pred koncem 2019. Tudi za preostanek RGN se pričakuje sprejetje pred koncem 2020. Prav tako se do takrat pričakuje zaključek vključitve v akte podelitvi vodne pravice. Zato se pričakuje izvedba ukrepov ribištva v zastavljenem obsegu.

Na področju prostorskega načrtovanja je bilo v prvih treh letih izvajanja sprejetih 45% občinskih aktov, ki jih naslavlja PUN, v nadaljnji polovici primerov pa se je postopek priprave akta pričel. Sprejetje večine teh aktov se pričakuje pred koncem leta 2020, zato je za pričakovati, da bo do konca leta 2020 na področju prostorskega načrtovanja izvedenih med 90 in 100 % zastavljenih ukrepov.

Na delu področja varstvo narave, ki se nanaša na skupine ukrepov upravljanja zavarovanih območij in obnovitev, je izvedenih preko polovice zastavljenih ukrepov, skupaj 80 % pa jih je v raznih fazah izvajanja. Zato je za pričakovati, da bo do konca leta 2020 na tem področju izvedenih med 90 in 100 % zastavljenih ukrepov.

Na področju upravljanja z vodami se postopki aktov o podelitvi vodne pravice, v katere se preko izdaje naravovarstvenih smernic in mnenj vključuje cilje PUN, izvajajo. Gre za postopek, ki na številnih večjih območjih Natura 2000 poteka stalno, ker se podeljuje nove vodne pravice. Izvajanje vzdrževanja vodotokov ali njihova sanacija prav tako potekata, preko izdaje naravovarstvenih mnenj se vanje vključuje cilje PUN. Zato je za pričakovati, da bo do konca leta 2020 na tem področju v izvajanju med 90 in 100% zastavljenih ukrepov.

Na delu področja varstvo narave, ki se nanaša na skupine ukrepov komunikacija in drugi ukrepi, je v prvih treh letih v raznih fazah izvajanja polovica zastavljenih ukrepov. V prihodnjih štirih letih se pričakuje približno enaka dinamika, zato bo večina ukrepov v izvajanju, ne bodo pa izvedeni. Pri ukrepih komunikacije je treba poudariti specifično – veliko komunikacijskih ukrepov je treba redno izvajati, za doseg cilja jih ni mogoče le nekajkrat izvesti.

Na področju kmetijstva je pri izvajanju ukrepov opazen napredek v primerjavi z izvajanjem ukrepov iz prejšnjega Programa upravljanja območij Natura 2000 (v prejšnji finančni perspektivi). S strani EU določeni obvezni ukrepi navzkrižne skladnosti in OOTT so takšne narave, da se izvajajo in je za pričakovati, da bodo v izvedbi ostali do 2020, s čimer bodo torej takrat izvedeni. Ukrepi OOTT se izvajajo 100 % na skoraj 20.000 ha. Ukrepi PUN, vezani na izvajanje KOPOP operacij, pa so izvedeni približno polovično, doseganje ciljnih hektarskih vrednosti vstopanja v te operacije pa je le na 24 % zastavljene vrednosti. Vstopanje v operacije je omogočeno vsako leto in tudi poteka. V letu 2017 je MKGP v sodelovanju z KGZS in ZRSVN izvedel vrsto aktivnosti na področju usposabljanja, svetovanja in sodelovanja za povečanje vstopa kmetov v te ukrepe. Ob dejstvu, da je vstop v KOPOP operacije prostovoljen, je analiza vključenosti kmetov v KOPOP operacije pokazala na konstantno in nenehno rast vpisa. Zato se tudi v prihodnjih letih pričakuje večje vstopanje v te ukrepe. Glede na vse okoliščine se lahko ocenjuje, da ukrepi na celotnem področju kmetijstva morebiti ne bodo v izvajanju v 90 % ali več, kar bo imelo tudi pomemben vpliv na doseganje ciljev PUN.

Na delu področja varstvo narave, ki se nanaša na skupino ukrepov pogodbeno varstvo, skrbništvo in odkupi, se je izvajanje začelo v večjem obsegu kot kadarkoli doslej. V

veliki meri je vezano na izvajanje projektov, financiranih iz ESRR, LIFE in donorskih sredstev ter predstavlja zelo zahtevno nalogo. Večina projektov se je šele pričela izvajati, zato je v obdobju do konca 2020 za pričakovati velik porast izvedbe teh ukrepov, vseeno pa ne takšnega, da bi dosegli izvajanje 90 % teh ukrepov v PUN.

Na področju nadzora so glede na znane podatke in ob izvzetju ukrepov, ki ne sodijo med ukrepe nadzora, v izvajanju dobra tretjina ukrepov. Ob enaki dinamiki bo torej v izvajanju do konca leta 2020 blizu 80 % ukrepov v izvajanju.

Na področju monitoringa in raziskav več kot polovica aktivnosti še ni izvedenih. Izvedba je vezana na razpoložljiva sredstva in brez bistvenega povečanja sredstev ni za pričakovati, da bo v raznih fazah izvajanja več kot 90 % vseh zastavljenih aktivnosti.

Med kategoriji »drugi ukrepi«, ki imajo vnaprej določene nosilce izvajanja ukrepov (skupaj je teh ukrepov 179), se še ne izvaja dve tretjini ukrepov. Ob enaki dinamiki izvajanja se ne pričakuje začetka izvajanja več kot 90 % vseh ukrepov.

Splošni preliminarni zaključek je, da bo okvirno tri četrtine vseh ukrepov oz. usmeritev PUN v določenih fazah izvajanja, kar predstavlja v primerjavi z izvajanjem preteklega programa izboljšanje. Na več kot polovici področij je za pričakovati izvajanje skoraj vseh zastavljenih ukrepov. Na nekaterih področjih (varstvo kulturne dediščine) neizvajanje ni problematično (pojasnjeno v poglavju 3.7 tega poročila). Za doseganje dovolj obsežnega izvajanja ukrepov na področjih monitoringa in kmetijstva pa so potrebne spremembe, ki bodo omogočile boljše izvajanje.